

تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد

عاطفه ملکی

کارشناسی ارشد حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران. (نویسنده مسئول).
selena.maleki1376@gmail.com

سعید جلالی نیا

کارشناسی ارشد حسابداری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.
saeed6802@gmail.com

رشید انجمنی

عضو هیات علمی گروه حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران.
anjomani_rashid@yahoo.com

چکیده

یکی از روش‌های مدیریت سرمایه در گردش نیز نگهداری سطح مناسب و بهینه از وجه نقد است تا بتوان در شرایط بحرانی واکنش مناسبی نشان داد و شرکت را از مواجهه با ریسک ورشکستگی مصون نگه داشت، از اینرو شناسایی عوامل موثر بر نگهداشت وجه نقد از اهمیت برخوردار است. هدف این پژوهش بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد می باشد. در این پژوهش، ۱۴۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سالهای ۱۳۹۲-۱۳۹۹، که به روش حذف سیستماتیک انتخاب شده مورد بررسی قرار گرفته است. پژوهش حاضر از لحاظ هدف جزء پژوهش‌های کاربردی و با استفاده از رویکرد پس رویدادی است. نتایج تحقیق با استفاده از مدل اثرات تصادفی نشان می دهد که مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تأثیر ندارد. اما اندازه کمیته حسابرسی و میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تأثیر معنی دار و مثبت دارد. همچنین، ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تأثیر دارد.

واژگان کلیدی: تجربه مدیرعامل، سطح نگهداشت وجه نقد، کمیته حسابرسی.

مقدمه

یکی از ویژگی‌های کشورهای توسعه یافته، وجود بازارها و نهادهای مالی کارآمد است که ضمن ایفای نقش مهم در اقتصاد این کشورها، زمینه ساز رشد و توسعه اقتصادی نیز هستند. بازار سرمایه ارتباط نزدیکی با ساختار اقتصادی کشورها داشته و قوت و ضعف آن می تواند نشان دهنده وضعیت اقتصادی کشور باشد. توسعه بازار سرمایه نیز می تواند نقش مهمی در رشد درآمد ملی کشور و رفاه عموم ایفا کند (عباسیان و همکاران، ۱۳۸۷).

تحلیل گران اوراق بهادار مدیران شرکت‌ها، سرمایه‌گذاران و افرادی که در بازار سرمایه مشارکت دارند نیازمند اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری در مسائل مالی هستند. در این زمینه سرمایه در گردش و میزان نگهداری وجه نقد، از اقلام مهم دارایی‌های واحدها و بنگاه‌های اقتصادی محسوب می‌شود که در تصمیم‌گیری‌های مالی نقش قابل توجهی دارند. توسعه کمی و کیفی فعالیت‌های تجاری، توسعه کمی و کیفی قلمرو مدیریت مالی را به دنبال داشته است و به تبع آن مدیریت مالی را پیچیده‌تر نموده است. تداوم فعالیت‌های بنگاه‌های اقتصادی تا میزان زیادی به مدیریت منابع کوتاه مدت آن

بستگی دارد، زیرا فعالیتهای عملیاتی در یک دوره عادی که به گونه معمول سالانه است، به شناخت سرمایه در گردش و نگهداری وجه نقد و مدیریت مطلوب آن مربوط می‌شود، به گونه‌ای که از این مسیر، یافته‌های مورد انتظار تحقق یابد و امکان تداوم فعالیت در بلندمدت فراهم شود (رهنمای رودپشتی و کیایی، ۱۳۸۷). تحول در محیط اقتصادی ایران در سال‌های اخیر، به ویژه با افزایش خصوصی‌سازی و واگذاری شرکت‌های دولتی و نیز توسعه بازار سرمایه سبب شده است که راهبری شرکتی^۱ به عنوان مکانیزم نظارتی بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. کمیته حسابرسی^۲ از اجزای ارکان راهبری بنگاه تلقی می‌شود و عاملی تعیین‌کننده در روند گزارشگری مالی است، که اعتبار صورت‌های مالی حسابرسی شده را افزایش می‌دهد. از طرف دیگر، شرکت‌ها و سهامداران برای نظارت دقیق‌تر بر زمینه‌هایی همچون ریسک، جلوگیری از اتلاف منابع شرکت، صحت گزارشگری مالی و رعایت الزامات قانونی و مقرراتی، بر قضاوت اعضای کمیته حسابرسی اتکا می‌کنند. هر عضو کمیته حسابرسی، برای انجام وظایف خود به شناخت درست و آشکار وظایف خود با توجه به منشور فعالیت کمیته و سایر الزامات قانونی نیاز دارد. برای نمونه، منشور کمیته حسابرسی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، بندهایی درباره‌ی استقلال و تخصص اعضای کمیته دارد (جامعی و رستمیان، ۱۳۹۵). سطح نگهداری وجه نقد، در برگیرنده وجوهی است که به سرعت برای سرمایه‌گذاری در دارایی‌های فیزیکی و یا برای توزیع به سرمایه‌گذاران در دست باشد. مطابق نظریه کینز (۱۹۳۶) شرکت‌ها وجه نقد را برای انگیزه‌های احتیاطی، سوداگری و معاملاتی ذخیره می‌نمایند. انگیزه معاملاتی به وجه نقد نگهداری شده برای معامله‌های روزانه اشاره دارد که برای خرید کالا و خدمات پرداخت می‌شود. انگیزه احتیاطی به وجه نقد نگهداری شده در قبال مسائل امنیتی مانند حمایت شرکت در مقابل نوسان‌های پیش‌بینی نشده مربوط می‌شود. انگیزه سوداگری نیز به تمایل شرکت‌ها برای توازن در وجه نقد به منظور مزایای خرید در قیمت پایین اشاره دارد (گیل و شاه،^۳ ۲۰۱۲). کیم و همکاران (۲۰۱۱) نیز بیان می‌کنند که انگیزه‌های احتیاطی و معاملاتی نقش مهمی در تبیین عوامل تعیین‌کننده سطح نگهداری وجه نقد دارند. در این زمینه، وجه نقد مازاد در حساب‌های شرکت لزوماً به نفع شرکت نیست، زیرا وجه نقد مازاد ممکن است به دلیل مدیریت ضعیف رخ دهد. طبق دستورالعمل‌های راهبری شرکتی، مدیرعامل به عنوان منبعی از قدرت اجرایی بر هیأت مدیره نفوذ دارد. این مدیران هستند که در نهایت تعیین‌کننده اثربخشی و کارایی کمیته حسابرسی می‌باشند (کوهن و همکاران،^۴ ۲۰۱۰). اگرچه از مدیریت ارشد به خصوص مدیرعامل انتظار می‌رود وظایف خود را بی‌طرفانه انجام دهد. اما میزان تجربه و نوع دانشی که دارند می‌تواند بر استراتژی شرکت تأثیرپذیر باشد (همبریک و ماسون،^۵ ۱۹۸۴). مدیرعامل‌های دارای تجربه کار در واحد تحقیق و توسعه مقدار بیشتری منابع به بخش تحقیق و توسعه اختصاص می‌دهند. (بارکر و مویلر،^۶ ۲۰۰۲). در مهر و موم-های اخیر شرکت‌های زیادی در دنیا سعی در استخدام مدیرعامل با سطح دانش مالی نموده‌اند (دورفی،^۷ ۲۰۰۵ و کولینان و راش،^۸ ۲۰۱۱). افزایش کیفیت ویژگی‌های کمیته حسابرسی به عنوان ابزار نظارتی شرکت می‌تواند به کاهش ریسک‌های محیطی منجر شود. یکی از روش‌های مدیریت سرمایه در گردش نیز نگهداری سطح مناسب و بهینه از وجه نقد است تا بتوان در شرایط بحرانی واکنش مناسب نشان داد و شرکت را از مواجهه با ریسک ورشکستگی مصون نگه داشت. مسئله اصلی پژوهش را می‌توان به این صورت بیان کرد که آیا ویژگی‌های کمیته حسابرسی تأثیری بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت دارد؟ به عبارتی یک کمیته حسابرسی که دارای ویژگی‌های تخصصی

¹ Corporate governance

² Audit committee

³ Gill & Shah

⁴ Cohen & Krishnamoorthy & Wright

⁵ Hambrick & Mason

⁶ Barker & Mueller

⁷ Durfee

⁸ Cullinan & Roush

مناسبی است منجر به تصمیم‌های نظارتی مناسب در زمینه مدیریت وجوه نقد شرکت نیز خواهد شد و شرکت را از خطر سقوط دور می‌سازد. پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این سوال است که: اولاً ویژگی‌های کمیته حسابرسی چه تاثیری بر سطح نگهداشت وجه نقد داشته و ویژگیهای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد چه تاثیری دارد؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

هدف از تشکیل کمیته حسابرسی، کمک به ایفای مسئولیت نظارتی هیئت‌مدیره و بهبود آن جهت کسب اطمینان معقول از اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی، سلامت گزارشگری مالی، اثربخشی حسابرسی داخلی، استقلال حسابرس مستقل و اثربخشی حسابرسی مستقل و رعایت قوانین، مقررات و الزامات است (سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۳۹۱). در حیطه گزارشگری نیز این کمیته وظایف نظارت بر موضوع‌های با اهمیت گزارشگری مالی، قضاوت‌ها و برآوردهای عمده، رویه‌های حسابداری عمده، نحوه افشاء و انتخاب و تغییر در هر یک از آن‌ها و افشای معاملات با اشخاص وابسته در گزارش‌های مالی شرکت را بر عهده دارد (آمر و همکاران^۱، ۲۰۱۴). همچنین کسب اطمینان معقول نسبت به سلامت، قابلیت اعتماد و به موقع بودن سایر گزارش‌های تهیه شده برای انتشار به خارج شرکت بر عهده این کمیته است. حضور یک کمیته حسابرسی با کیفیت، می‌تواند نظارت بر صورت‌های مالی را افزایش داده و منجر به کیفیت ارقام تعهدی بالاتر و مدیریت سود کمتر گردد (لی‌هونگ و همکاران، ۲۰۱۶). کمیته حسابرسی می‌تواند مدیریت ارشد واحد اقتصادی را کنترل کند و به عنوان بازدارنده مدیریت از زیرپاگذاری کنترل‌های داخلی، از جمله ممانعت از تقلب مدیریت، نقش مؤثری ایفا کند (ارباب سلیمانی و نفری، ۱۳۷۸). علاوه بر این نقش کمیته حسابرسی در مدیریت ریسک نیز از اهمیت بالایی برخوردار است (رحیمیان و توکل نیا، ۱۳۹۰). وجود نقایص در بازار نشانگر این است که سطح بهینه‌ای از نگهداشت وجه نقد وجود دارد که هزینه‌ها و مزایا را متعادل نماید و ارزش شرکت را حداکثر سازد. از سویی دیگر، حسابرسی با کیفیت، مدیران را به عنوان مدیرانی که به دنبال ارائه اطلاعات مالی با کیفیت بالا هستند، معرفی می‌کند و اعمال نظارت برون سازمانی توسط سهامداران و ارزیابی عملکرد و فعالیت‌های تجاری را آسان می‌کند. نقش نظارتی موثر بر حسابرسی می‌تواند موجب ارزش‌گذاری مثبت سطح نگهداشت وجه نقد شرکت شود (حیدرنژاد و حاجیها، ۱۳۹۵). بنابر این با توجه به اهمیتی که کمیته‌های حسابرسی و همچنین تجربه مدیر عامل شرکت‌ها برای ذینفعان و سرمایه‌گذاران و سهام‌داران و... دارد بررسی هرگونه ارتباط بین این دو مولفه نیز دارای اهمیت خواهد بود. بررسی پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که اگر چه مطالعات متعددی در این زمینه صورت گرفته و یافته‌های ارزشمندی به دست آمده است، اما تاکنون هیچ پژوهش داخلی به بررسی ویژگیهای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نپرداخته است، لذا ضروری است که این مسئله مورد بررسی قرار گیرد.

تعریف واژه‌های تخصصی

کمیته حسابرسی: نقش ناظر بر رویه‌ها و نحوه عمل‌های حسابداری و گزارشگری مالی واحد تجاری را به عهده دارد. کمیته حسابرسی هم با حسابرسان داخلی در تماس است و هم با حسابرسان مستقل شرکت و بنابراین حلقه واسط استقلال در حسابرسی اما در داخل شرکت می‌باشد. این دو ویژگی متمایز این کمیته است که دامنه و اختیار تاثیرگذاری آن را به خصوص در سیستم‌های دولتی وسعت می‌بخشد. کمیته حسابرسی ضمن اینکه نقش نظارتی بر عملکرد واحد

¹ Amer & Aiman & Shehata

حسابرسی داخلی را داراست و بعد استقلال را در این واحد تقویت می نماید با حسابرسان مستقل نیز دارای چالش تنگاتنگ است. این تفاوت متمایزکننده این کمیته از واحد حسابرسی داخلی است (حاجیها، ۱۳۹۱).

نگهداشت وجه نقد: نگهداشت وجه نقد برابر نسبت موجودی شرکت به کل داراییها آن تعریف می شود (بیتش و همکاران، ۱۹۹۳). آقای و همکاران (۱۳۸۸)، نگهداشت وجه نقد را مجموع موجودی وجه نقد و سرمایه گذاری های کوتاه مدت در اوراق بهادار می نامند. ارزش نگهداشت وجه نقد، تاثیر تغییر در نگهداشت وجه نقد بر بازده سهام شرکت را نشان می دهد (لوئیس و همکاران، ۲۰۱۲).

تجربه مدیر عامل: وظیفه مدیرعامل جهت دادن به اهداف داخلی و خارجی شرکت با توجه به دیدگاه استراتژی آن شرکت می باشد. هسته عملکرد مدیر عامل تسهیل تجارت خارجی شرکت، وقتی که دیگر کارمندان و مدیران اجرایی به سمت هدفی معین حرکت می کنند می باشد. اگرچه از مدیریت ارشد به خصوص مدیرعامل انتظار می رود وظایف خود را بی طرفانه انجام دهد. اما میزان تجربه و نوع دانشی که دارند می تواند بر استراتژی شرکت تأثیرپذیر باشد (همبریک و ماسون^۱، ۱۹۸۴).

پیشینه پژوهش

حاجیها و رجب دری (۱۳۹۶) به بررسی ارتباط بین ویژگی های کمیته حسابرسی و نگهداری وجه نقد شرکت پرداختند. یافته های حاصل از آزمون فرضیه های پژوهش نشان می دهد که پس از کنترل متغیرهای کنترلی، بین استقلال کمیته حسابرسی، تخصص اعضای کمیته حسابرسی و اندازه کمیته با سطح نگهداری وجه نقد شرکت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. با توجه به یافته های پژوهش، می توان ادعا کرد افزایش کیفیت ویژگی های کمیته حسابرسی، سطح نگهداری و مدیریت وجه نقد شرکت را افزایش می دهد. در نتیجه پیشنهاد می گردد که شرکت ها برای افزایش سطح نگهداری وجه نقد شرکت که آن را از ریسک های محیطی مصون می دارد، به ویژگی های کمیته حسابرسی توجه ویژه نمایند.

حیدرنژاد و حاجیها (۱۳۹۵) به بررسی رابطه معیارهای مختلف کیفیت حسابرسی و ارزش بازار سطح نگهداشت وجه پرداختند. نتایج بررسی ها نشان داد که تخصص حسابرس در صنعت، اندازه موسسه حسابرسی و رتبه موسسه حسابرسی دارای تاثیر معنادار و مستقیم بر ارزش بازار سطح نگهداشت وجه نقد هستند.

افشار زید آبادی و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی تاثیر ویژگیهای حسابرس و مالکیت مدیریتی بر سطح نگهداشت وجه نقد پرداختند. نتایج حاصل از آزمون های پژوهش نشانگر تاثیر ویژگی های حسابرس بر سطح نگهداشت وجه نقد است. به عبارتی، مدت زمان رابطه حسابرس و صاحبکار اثر معناداری بر سطح نگهداشت وجه نقد صاحبکار دارد و نیز بین سطح نگهداشت وجه نقد شرکت های حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی و موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی تفاوت وجود دارد. اما اثر مالکیت مدیریتی بر سطح نگهداشت معنادار یافت نشد.

چوی و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی اینکه آیا حضور اعضای کمیته حسابرسی (AC) با تجربه مدیرعامل (مدیر عامل) (کارشناسان سرپرستی) بر ارزش سهام دارایی تأثیر می گذارد؟ پرداختند. نتیجه نشان می دهد که حضور اعضای کمیته حسابرسی، اقدامات مدیریتی را ضعیف می کنند. نظارت تخصصی حضور اعضای کمیته حسابرسی اثر بخش را مختل می کند و بنابراین ارزش سهامداران را از بین می برد، دارای پیامدهای سیاسی است.

¹ Hambrick & Mason

² SunhwaChoi, JinwoongHanandTaejinJung

لی هوانگ و همکاران^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی رابطه ویژگیهای کمیته های حسابرسی و نگهداری وجه نقد در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تایوان پرداختند و دریافته اند که ویژگیهای کمیته حسابرسی می تواند بر نگهداری وجه نقد اثر مثبت و معناداری داشته باشد.

کیم و همکاران^۲ (۲۰۱۵) طی پژوهشی به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و ارزش بازار نگهداشت وجه نقد شرکتهای در بازار سرمایه آمریکا پرداختند. با بهره گیری از الگوی رگرسیونی چند متغیره، یافته های پژوهش نشان داد شرکتهایی که توسط حسابرسان متخصص صنعت حسابرسی شده اند، ارزش بازار وجه نقد بیشتری دارند.

فرضیه های پژوهش

فرضیه اول: ویژگیهای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد.
فرضیه دوم: ویژگیهای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد.

مدلهای رگرسیونی و متغیرهای پژوهش

برای آزمون فرضیه های پژوهش از مدل زیر استفاده می شود:

مدل آزمون فرضیه اول

$$CASH_{it} = \beta_0 + \beta_1 AUDSIZE_{it} + \beta_2 AUDTEND_{it} + \beta_3 AUDEX_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 mb + e_{it}$$

مدل آزمون فرضیه دوم

$$CASH_{it} = \beta_0 + \beta_1 AUDSIZE_{it} + \beta_2 AUDTEND_{it} + \beta_3 AUDEX_{it} + \beta_4 EXPERIENCE_{it} + \beta_5 AUDSIZE_{it} * EXPERIENCE + \beta_6 AUDTEND_{it} * EXPERIENCE + \beta_7 AUDEX_{it} * EXPERIENCE + \beta_8 SIZE_{it} + \beta_9 LEV_{it} + \beta_{10} mb + e_{it}$$

که در آن:

ویژگیهای کمیته حسابرسی:

تخصص اعضای کمیته حسابرسی (AUDACC) مطابق با تحقیق عثمان و همکاران (۲۰۱۴)، رویایی و ابراهیمی، (۱۳۹۴) و جامعی و رستمیان (۱۳۹۵) برابر است با درصدی از اعضای مستقل کمیته حسابرسی که مدک دانشگاهی یا مدرک حرفه ای ملی یا معتبر بین المللی در امور مالی (حسابداری، حسابرسی، مدیریت مالی، اقتصاد و سایر رشته های مدیریت با گرایش مالی و اقتصادی) دارند. بر اساس منشور سازمان بورس اوراق بهادار تهران، اعضای کمیته حسابرسی برای انجام موثر وظایف ذکر شده د رمنشور باید تخصص مالی داشته باشند و این تخصص فراتر از آشنایی صرف با صورتهای مالی است (جامعی و رستمیان، ۱۳۹۵)، این اطلاعات از سایت کدال استخراج گردیده است.

اندازه کمیته حسابرسی (AUDSIZE): برابر است با تعداد اعضای کمیته حسابرسی و این داده ها از طریق سایت کدال استخراج گردیده است (رویایی و ابراهیمی، ۱۳۹۴).

مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی (AUDTEND): برابر است با میانگین مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی (عثمان و همکاران، ۲۰۱۴).

¹ Li Huang & Chen & Lu

² Kim & Lee & Park

میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی (AUDEX): برابر است با نسبت اعضای کمیته حسابرسی که در زمینه مالی تجربه دارند، نسبت به کل اعضای کمیته (همدان و همکاران، ۲۰۱۳).

نگهداشت وجه نقد (CASH):

وجه نقد مستقیماً از ترازنامه شرکت به دست می آید. نگهداشت وجه نقد از تقسیم مجموع وجه نقد و معادلهای نقدی شامل سرمایه گذاری کوتاه مدت بر کل داراییهای شرکت محاسبه می گردد (چن و وانگ^۱، ۲۰۱۳).

تجربه مدیرعامل (Experience):

اگر قبلاً سابقه اجرایی داشته مدیرعامل عدد یک و در غیر اینصورت صفر خواهد بود (تینگ و همکاران، ۲۰۱۵).
متغیرهای کنترلی

در این پژوهش با مرور پژوهش‌های مشابه، متغیرهای زیر به عنوان متغیر کنترلی در نظر گرفته شده است: اندازه شرکت: تیتمن و ولز^۲ (۱۹۹۹) و کوسندی (۲۰۱۱) بیان می کنند از آنجا که شرکت‌های بزرگ انعطاف پذیری بیشتری دارند، می توان جریانهای نقد پایدارتری را برای آنها انتظار داشت. در نتیجه، کمتر در معرض خطر ورشکستگی قرار دارند و نسبت به شرکت‌های کوچک دسترسی آسانتری به منابع تأمین مالی دارند. از سوی دیگر، شرکت‌های کوچکتر با عدم تقارن اطلاعاتی بیشتری مواجه بوده و مجبور به نگهداری وجه نقد بیشتری می باشند. بر این اساس، انتظار می رود که بین اندازه شرکت و نگهداشت وجه نقد رابطه منفی وجود داشته باشد. در این پژوهش از لگاریتم طبیعی فروش خالص شرکت برای سنجش اندازه شرکت استفاده می گردد.

اهرم مالی: کوسندی^۳ (۲۰۱۱) و چن و وانگ (۲۰۱۳) بر این باورند که اهرم مالی، احتمال ورشکستگی شرکت را افزایش می دهد، لذا انتظار می رود که شرکت‌های اهرمی برای کاهش ریسک مالی، وجه نقد بیشتری نگهداری نمایند. در این تحقیق، اهرم مالی از طریق نسبت بدهی که از تقسیم مجموع بدهی به مجموع داراییهای شرکت بدست می آید، محاسبه می گردد.

فرصتهای رشد: مایرز و ماجلوف^۴ (۱۹۸۴) و کان و همکاران^۵ (۲۰۱۱) بیان می کنند که شرکت‌های با فرصتهای رشد بالاتر نیاز بیشتری به منابع تأمین مالی دارند، که به دلیل وجود عدم تقارن اطلاعاتی و همچنین هزینه بیشتر تأمین مالی خارجی نسبت به منابع داخلی، این شرکتها اقدام به نگهداشت وجه نقد نموده تا از هزینه‌های اضافی ناشی از تأمین مالی خارجی جلوگیری کرده و پروژه‌های با ارزش خود را از دست ندهند. بنابراین، انتظار می رود که بین فرصتهای رشد شرکت با مانده وجه نقد نگهداری شده آن رابطه مثبت وجود داشته باشد. در این مطالعه، از نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به عنوان معیار سنجش فرصتهای رشد شرکت استفاده شده است (صفری گرایلی، ۱۳۹۳).

روش تحقیق

این تحقیق بر اساس هدف در حوزه تحقیقات کاربردی قرار می گیرد که با استفاده از نتایج تحقیقات بنیادی به منظور بهبود و به کمال رساندن رفتارها، روش‌ها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختارها و الگوهای مورد استفاده جوامع انسانی انجام می شود. هدف تحقیق کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. نوع داده‌های تحقیق تاریخی (پس رویدادی) است و نوع روش تحقیق از نظر ماهیت اجرا توصیفی-همبستگی می باشد، چون تغییر در مقادیر

¹ Chen & wang
² Titman & Wessels
³ Kusnadi
⁴ Myers & Majluf
⁵ Kuan & Li & Chu

متغیرهای مستقل و وابسته انجام نمی‌دهیم نوع داده‌های تحقیق تاریخی (پس رویدادی) است. ارائه روش پژوهش و جمع آوری داده‌های مورد نیاز جهت آزمون فرضیه‌ها، با بهره‌گیری از روش‌های مناسب و مشخص آماری، به بررسی و تجزیه و تحلیل این داده‌ها خواهیم پرداخت تا نهایتاً با تأیید یا رد فرضیه‌های مطرح شده بتوانیم پاسخی مناسب برای پرسش‌های این پژوهش بیابیم. تجزیه و تحلیل داده‌ها، فرایندی چند مرحله‌ای است که طی آن داده‌هایی که به طرق مختلف جمع‌آوری شده‌اند خلاصه، دسته‌بندی و در نهایت پردازش می‌شوند تا زمینه برقراری روابط بین داده‌ها و انجام تحلیل‌های علمی به منظور آزمون فرضیه‌ها فراهم شود. در این فرآیند داده‌ها هم از لحاظ مفهومی و هم از لحاظ تجربی پالایش می‌شوند و تکنیک‌های گوناگون آماری نقش بسزایی در تعمیم یافته‌ها به عهده دارند.

جامعه آماری

جامعه آماری تحقیق کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران در فاصله زمانی بین سالهای ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ می‌باشد. بیان محدودیت‌های پژوهش به این دلیل است که نتایج تحقیق با احتیاط بیشتری تفسیر شوند. مهمترین محدودیت‌های پژوهش به شرح زیر می‌باشد:

به علت برخی معیارهای گزینشی شامل: الف) سال مالی منتهی به پایان اسفند ماه، عدم تغییر سال مالی و ... (در انتخاب شرکتها، ب) ناقص بودن داده‌های برخی شرکتها، ج) حذف بانک‌ها و موسسات مالی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مالی (به دلیل ماهیت متفاوت فعالیت آن‌ها از سایر واحدهای تجاری) بنابراین تعداد شرکت‌های مورد مطالعه به ۱۴۴ شرکت کاهش یافت. بنابراین تعمیم نتایج این تحقیق به سایر شرکت‌ها در صنعت مربوطه باید با احتیاط صورت پذیرد.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

به منظور کسب شناخت بیشتر درباره نمونه آماری و متغیرهای مورد مطالعه، خلاصه وضعیت آمار توصیفی متغیرهای تحقیق محاسبه گردیده است. آماره‌های توصیفی شامل میانگین، میانه، حداقل، حداکثر و انحراف معیار هر متغیر می‌باشد. میانگین اصلی‌ترین شاخص مرکزی است که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌ها است. میانه مقداری است که ۵۰ درصد داده‌های نمونه پایین‌تر از آن و ۵۰ درصد بالاتر از آن قرار می‌گیرند. به طور کلی از میانه به عنوان اندازه تمایل به مرکز توزیع‌هایی که شکل آنها غیرمتمقارن است، استفاده می‌شود. انحراف معیار مهمترین پارامتر پراکندگی است که از جذر واریانس به دست می‌آید این شاخص، نشان دهنده متوسط نوسان مشاهدات از میانگین آنها است. در جدول ۱ آمار توصیفی تمامی متغیرهای پژوهش، اعم از مستقل، وابسته و کنترلی آورده شده است. همچنین در جدول (۲) تحلیل فراوانی داده اسمی تحقیق (تجربه مدیرعامل) ارائه شده است.

جدول (۱): آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

متغیر	نماد متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
اندازه شرکت	SIZE	۱۴,۵۶۴	۱۳,۳۹۷	۲۰,۳۰۷	۱۰,۵۳۲	۱,۴۸۸	۰,۶۹۵	۴,۱۰۲
فرصت رشد	MB	۵,۰۳۳	۳,۱۰۱	۹۷,۵۵۹	-۴۹,۷۰۳	۷,۵۱۳	۳,۶۲۴	۴۲,۹۴۷
مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی	AUDTEND	۳,۷۸۷	۳,۰۰۰	۱,۰۰۰	۹,۰۰۰	۳,۳۰۷	۱,۵۵۵	۴,۸۶۸

۲,۹۵۷	۱,۱۰۳	۰,۳۲۱	۰,۲	۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۳۲۷	AUDEX	میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی
۱۰,۳۳۶	۳,۰۴۶	۰,۵۴۵	۳,۰۰۰	۵,۰۰۰	۳,۰۰۰	۳,۱۶۴	AUDSIZE	اندازه کمیته حسابرسی
۸,۳۳۳	۲,۲۳۸	۰,۰۸۸	۰,۰۰۰۳	۰,۵۱۵	۰,۰۴۰	۰,۰۷۳	CASH	نگهداری وجه نقد
۴,۲۳۳	۰,۲۸۱	۰,۲۱۶	۰,۰۳۱	۱,۸۲۴	۰,۵۶۴۵	۰,۵۶۴	LEV	اهرم مالی

جدول (۲): تحلیل فراوانی داده اسمی تحقیق

درصد فراوانی	فراوانی	جواب	تعداد مشاهدات	علامت	متغیر
۹۱,۴۹	۱۰۵۴	بلی (۱)	۱۱۵۲	Experience	تجربه مدیرعامل
۸,۵۱	۹۸	خیر (۰)			

از بین شاخص های مرکزی بیان شده میانگین مهم ترین آن ها محسوب می شود که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است. میانگین شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده ها است. برای مثال میانگین متغیر اندازه شرکت برابر ۱۴/۵۶۴ می باشد که نشان می دهد بیشتر داده های مربوط به این متغیر حول این نقطه تمرکز یافته اند. میانه یکی دیگر از شاخص های مرکزی است. همانگونه که در جدول (۱) مشاهده می شود میانه همین متغیر برابر ۱۳/۳۹۷ است که نشان می دهد نیمی از داده های این متغیر کمتر از این و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار می باشد. نکته مهمی که از مقایسه میانگین و میانه متغیرها می توان استدلالت نمود، وضعیت توزیع متغیرها و نرمال بودن نسبی آنها است. با توجه به اینکه مقادیر میانگین و میانه متغیرها به هم نزدیک هستند می توان چنین برداشت نمود که توزیع متغیرها به توزیع نرمال بسیار نزدیک است.

آزمون نرمال بودن

اولین مرحله جهت آغاز فرآیند آزمون فرضیه ها، بررسی نرمال بودن داده ها است. برای بررسی نرمال بودن داده ها فرضیاتی به شکل زیر صورت بندی شده است:

H_0 توزیع داده ها نرمال است.

H_1 توزیع داده ها نرمال نیست.

برای آزمون فرضیه فوق از آزمون جاک برا استفاده شده است که نتایج در جدول (۳) ارائه شده است

جدول (۳): آزمون نرمال بودن داده ها

متغیر	علامت	مقدار جاک برا	احتمال جاک برا
اندازه شرکت <td>SIZE</td> <td>۱۵۱,۲۹</td> <td>۰/۰۰۰</td>	SIZE	۱۵۱,۲۹	۰/۰۰۰
فرصت رشد <td>MB</td> <td>۷۹۱۲۲,۴۳</td> <td>۰/۰۰۰</td>	MB	۷۹۱۲۲,۴۳	۰/۰۰۰
مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی <td>AUDTEND</td> <td>۶۳۱,۰۲</td> <td>۰/۰۰۰</td>	AUDTEND	۶۳۱,۰۲	۰/۰۰۰
میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی <td>AUDEX</td> <td>۲۳۳,۸۱</td> <td>۰/۰۰۰</td>	AUDEX	۲۳۳,۸۱	۰/۰۰۰

۰,۰۰۰	۴۳۵۸,۲۴	AUDSIZE	اندازه کمیته حسابرسی
۰,۰۰۰	۲۳۲۷,۵۸	CASH	نگهداری وجه نقد
۰,۰۰۰	۸۸,۱۶	LEV	اهرم مالی
۰,۰۰۰	۳۹۴۹,۸۵	Experience	تجربه مدیرعامل

نتایج آماره جاک برا حاکی از نرمال نبودن متغیرهای پژوهش طی دوره پژوهش است. که سطح معنی داری در هر کدام از متغیرها همگی کوچکتر از ۰/۰۵ می باشند، پس با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت این متغیرها دارای توزیع نرمال نمی باشند. ولی طبق نظریه استیونس (۲۰۰۲)، هرگاه در پژوهش حجم نمونه بالا باشد، بالا بودن حجم نمونه، مشکل غیرنرمال بودن ویژگی مورد تحقیق را حل کرده است. استیونس معتقد است که براساس قضیه حد مرکزی حتی جامعه هایی که دارای توزیع نرمال نیستند در شرایطی که نمونه هایی با حجم بالا از آنها انتخاب شود، توزیع نمونه گیری آنها توزیع نرمال می شود. در نتیجه می توان از آزمونهای پارامتری برای تحلیل همه فرضیه های تحقیق حاضر استفاده نمود.

آزمون مانایی متغیرها

در این پژوهش برای تعیین پایایی متغیرهای پژوهش از آزمون لوین، لین و چو (LLC) استفاده شده است. نتایج این آزمون بیانگر این موضوع است که متغیرهای مستقل و وابسته پژوهش در طی دوره پژوهش در سطح، پایا بوده اند، زیرا مقدار سطح معناداری (P-Value) برای آزمون مذکور کم تر از ۵٪ می باشد.

جدول (۴): آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

متغیر	علامت	مقدار آماره لوین، لین و چو	احتمال آماره لوین، لین و چو
اندازه شرکت	SIZE	-۳,۱۳	۰/۰۰۰
فرصت رشد	MB	-۱۹,۲۵	۰/۰۰۰
مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی	AUDTEND	-۴۱,۴۶	۰/۰۰۰
میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی	AUDEX	-۲۴,۳۹	۰/۰۰۰
اندازه کمیته حسابرسی	AUDSIZE	-۱۰,۰۰۲	۰,۰۰۰
نگهداری وجه نقد	CASH	-۱۴,۵۱	۰,۰۰۰
اهرم مالی	LEV	-۱۱,۲۳	۰,۰۰۰
تجربه مدیرعامل	Experience	-۷,۴۴	۰,۰۰

همانطور که از نتایج آزمون لوین، لین و چو در جدول (۴) مشخص است تمامی داده ها در سطح معناداری ۵درصد پایا هستند.

آزمون مدل فرضیه اول تحقیق

جدول (۵): نتایج آزمون فرضیه اول

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	c	-۰,۰۹۱	-۳,۲۰۰	۰,۰۰۱	----
اندازه کمیته حسابرسی	AUDSIZE	۰,۰۰۴	۲,۵۰۸	۰,۰۱۲	۱,۰۱۹
مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی	AUDTEND	-۰,۰۰۰۱	-۰,۷۴۵	۰,۴۵۶	۱,۰۰۴
میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی	AUDEX	۰,۰۰۳	۵,۶۸۸	۰,۰۰۰	۱,۰۲۳
اندازه شرکت	SIZE	۰,۰۱۱	۵,۱۵۶	۰,۰۰۰	۱,۰۰۷
اهرم مالی	LEV	-۰,۰۰۵	-۰,۰۷۶۳	۰,۴۴۵	۱,۰۰۲
فرصت رشد	MB	۰,۰۰۰۵	۶,۷۴۳	۰,۰۰۰	۱,۰۰۳
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین (R-squared)	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دوربین واتسون (D-W)
	۷,۳۸۱	۰,۰۰۰	۰,۵۲	۰,۴۵	۱,۶۲۸

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۵) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر ۷,۳۸۱ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است.

ضریب متغیر مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی برابر $-۰,۰۰۰۱$ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش $۰,۴۵۶$ ، که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی باشد. که نشان می دهد مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر ندارد. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی برابر $۰,۰۰۴$ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش $۰,۰۱۲$ ، که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد. که نشان می دهد اندازه کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر معنی دار و مثبت دارد. ضریب متغیر میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی برابر $۰,۰۰۳$ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش $۰,۰۰۰$ ، که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد. که نشان می دهد میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر معنی دار و مثبت دارد. مقدار آماره دوربین واتسون برابر $۱,۶۲۸$ که در بازه $۱,۵$ تا $۲,۵$ قرار دارد و بیانگر عدم وجود خودهمبستگی بین جملات خطا در رگرسیون است.

میزان ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده به ترتیب ۴۵% و ۵۲% هستند که نشان می دهد تقریباً ۵۰% درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیر مستقل و متغیرهای کنترلی قابل تبیین است. با توجه به اینکه مقادیر آماره VIF برای همه متغیرها کمتر از ۱۰ می باشد. بنابراین میتوان نتیجه گرفت که بین متغیرهای مستقل تحقیق همخطی وجود ندارد.

آزمون مدل فرضیه دوم تحقیق

جدول (۶): نتایج آزمون فرضیه سوم

نام متغیر	نماد متغیرها	ضریب (β)	آماره (t)	معناداری (Prob)	عامل تورم واریانس (VIF)
عرض از مبدا	c	-۰,۰۶۷	-۱,۰۲۴	۰,۳۰۵	----
تجربه مدیر عامل	EXPERIENCE	۰,۰۹۲	۲,۴۴۱	۰,۰۱۴	۱,۱۲۰
اندازه کمیته حسابرسی	AUDSIZE	۰,۰۱۳	۲,۱۵۹	۰,۰۳۱	۹,۴۰۲
مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی	AUDTEND	-۰,۰۰۰۶	-۱,۳۲۲	۰,۱۸۶	۱,۰۹۱
میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی	AUDEX	۰,۱۹۱	۲,۵۷۶	۰,۰۱۰	۱,۰۹۴
تجربه مدیر عامل * اندازه	AUDSIZE * EXPERIENCE	۰,۰۲۳	۲,۳۹۳	۰,۰۱۶	۱,۰۵۹
تجربه مدیر عامل * تصدی	AUDTEND * EXPERIENCE	-۰,۰۰۳	-۱,۳۸۰	۰,۱۶۷	۲,۳۵۱
تجربه مدیر عامل * تجربه	AUDEX * EXPERIENCE	۰,۰۲۷	۱,۲۵۶	۰,۲۰۹	۲,۷۰۳
اندازه شرکت	SIZE	۰,۰۱۴	۳,۴۰۰	۰,۰۰۰	۱,۰۰۸
اهرم مالی	LEV	-۰,۰۴۳	-۴,۷۷۶	۰,۰۰۰	۱,۰۰۶
فرصت رشد	MB	۰,۰۰۰۶	۲,۱۵۷	۰,۰۳۱	۱,۰۰۸
سایر اطلاعات	آماره F	معناداری (Prob)	ضریب تعیین (R-squared)	ضریب تعیین تعدیل شده Adjusted R-squared	دوربین واتسون (D-W)
	۵,۲۰۸	۰,۰۰۰	۰,۴۴	۰,۳۵	۱,۵۰۳

با توجه به نتایج آزمون فرضیه که در جدول (۶) ارائه شده است نشان می دهد که مقدار آماره، F برابر ۵,۲۰۸ Prob محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می باشد. معناداری آماره F نشان دهنده معناداری کل مدل است. ضریب متغیر تجربه مدیر عامل * اندازه کمیته حسابرسی برابر ۰,۰۲۳ و با توجه به سطح خطای مورد پذیرش ۰,۰۱۶، که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می باشد. که نشان میدهد اندازه کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر معنی دار و مثبت دارد. مقدار آماره دوربین واتسون برابر ۱,۵۰۳ که در بازه ۱,۵ تا ۲,۵ قرار دارد و بیانگر عدم وجود خودهمبستگی بین جملات خطا در رگرسیون است. میزان

ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده به ترتیب ۳۵٪ و ۴۴٪ هستند که نشان می‌دهد تقریباً ۴۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیر مستقل و متغیرهای کنترلی قابل تبیین است. با توجه به اینکه مقادیر آماره VIF برای همه متغیرها کمتر از ۱۰ می‌باشد. بنابراین میتوان نتیجه گرفت که بین متغیرهای مستقل تحقیق همخطی وجود ندارد.

خلاصه نتایج فرضیه های تحقیق

خلاصه نتایج فرضیه های تحقیق در جدول شماره ۷ ارائه شده است:

جدول (۷): خلاصه نتایج فرضیه های تحقیق

شماره فرضیه	شرح	نتیجه آزمون فرضیه
۱	ویژگیهای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. فرعی: اندازه کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد.	تایید شد تایید نشد تایید شد
۲	ویژگیهای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. فرعی: اندازه کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد.	تایید شد تایید نشد تایید نشد

تشریح نتایج آزمون فرضیه‌ها

فرضیه اول: ویژگیهای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می‌دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد.

ضریب متغیر مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی با توجه به سطح خطای مورد پذیرش که بیشتر از پنج درصد است، معنی دار نمی‌باشد. که نشان می‌دهد مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر ندارد. ضریب متغیر اندازه کمیته حسابرسی با توجه به سطح خطای مورد پذیرش که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می‌باشد. که نشان می‌دهد اندازه کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر معنی دار و مثبت دارد. ضریب متغیر میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی با توجه به سطح خطای مورد پذیرش که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می‌باشد. که نشان می‌دهد میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر معنی دار و مثبت دارد.

نتایج پژوهش حاجیها و رجب دری (۱۳۹۶) نشان می‌دهد که پس از کنترل متغیرهای کنترلی، بین استقلال کمیته حسابرسی، تخصص اعضای کمیته حسابرسی و اندازه کمیته با سطح نگهداری وجه نقد شرکت رابطه مثبت و معناداری

وجود دارد. لی هوانگ و همکاران^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی دریافته‌اند که ویژگیهای کمیته حسابرسی می‌تواند بر نگهداری وجه نقد اثر مثبت و معناداری داشته باشد. طبق یافته‌های پژوهش حیدر نژاد و حاجیها (۱۳۹۵) تخصص حسابرس در صنعت، اندازه موسسه حسابرسی و رتبه موسسه حسابرسی دارای تاثیر معنادار و مستقیم بر ارزش بازار سطح نگهداشت وجه نقد هستند. نتایج حاصل از آزمون‌های پژوهش زیدآبادی و همکاران (۱۳۹۴) نشانگر تاثیر ویژگی‌های حسابرس بر سطح نگهداشت وجه نقد است. به عبارتی، مدت زمان رابطه حسابرس و صاحبکار اثر معناداری بر سطح نگهداشت وجه نقد صاحبکار دارد و نیز بین سطح نگهداشت وجه نقد شرکت‌های حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی و موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی تفاوت وجود دارد.

فرضیه دوم: ویژگیهای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. با توجه به نتایج آزمون فرضیه که نشان می‌دهد که مقدار آماره، محاسبه شده برای آماره F مدل کمتر از سطح خطای ۵ درصد بوده و معنادار می‌باشد. ضریب متغیر تجربه مدیر عامل * اندازه کمیته حسابرسی با توجه به سطح خطای مورد پذیرش که کمتر از پنج درصد است، معنی دار می‌باشد. که نشان میدهد اندازه کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر معنی دار و مثبت دارد. یافته‌های پژوهش کیم و همکاران^۲ (۲۰۱۵) نشان داد شرکت‌هایی که توسط حسابرسان متخصص صنعت حسابرسی شده‌اند، ارزش بازار وجه نقد بیشتری دارند. یافته‌های پژوهش بیانگر این نتیجه بوده است که مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر ندارد. اما اندازه کمیته حسابرسی و میزان تجربه اعضای کمیته حسابرسی بر سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر معنی دار و مثبت دارد. همچنین، ویژگیهای کمیته حسابرسی بر رابطه بین تجربه مدیر عامل و سطح نگهداشت وجه نقد تاثیر دارد. نتایج این پژوهش با پژوهش‌های حاجیها و رجب دری (۱۳۹۶)؛ لی هوانگ و همکاران^۳ (۲۰۱۷)؛ کیم و همکاران^۴ (۲۰۱۵)؛ حیدر نژاد و حاجیها (۱۳۹۵)؛ زیدآبادی و همکاران (۱۳۹۴) همسو می‌باشد.

پیشنهاد‌های تحقیق

در این بخش با توجه به نتایج بدست آمده در این تحقیق، پیشنهادهایی بر مبنای یافته‌های تحقیق و همچنین پیشنهادهایی جهت انجام تحقیق‌های آتی ارائه می‌گردد.

پیشنهادهایی بر مبنای یافته‌های تحقیق

با توجه به نتایج فرضیه‌ها پیشنهاد می‌گردد که شرکت‌ها برای افزایش سطح نگهداری وجه نقد شرکت که آن را از ریسک‌های محیطی مصون می‌دارد، به ویژگی‌های کمیته حسابرسی توجه ویژه نمایند.

با توجه به نتایج آزمون فرضیه‌ها به سرمایه‌گذاران و فعالان بازار سرمایه پیشنهاد می‌گردد نسبت به نقش کمیته حسابرسی آگاهی لازم را کسب کنند و با توجه به جایگاهی که این گروه در شرکت‌ها دارند، در جهت قابلیت اتکای اطلاعات و نقش اطلاعات در تصمیم‌گیری اعتماد کنند.

به بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می‌گردد، الزامات استقرار کمیته حسابرسی را در جهت پررنگ کردن نقش آن مطابق کشورهای پیشرفته را اعمال نموده و با جدیت پیگیری باشند. چرا که ادبیات مالی نشان می‌دهد کمیته حسابرسی می‌تواند به کیفیت اطلاعات حسابداری کمک نماید.

¹ Li Huang & Chen & Lu

² Kim & Lee & Park

³ Li Huang & Chen & Lu

⁴ Kim & Lee & Park

از آنجا که شواهد نظریه کارگزاری نیز نشان می دهد مدیر در راستای منافع شخصی خود عمل می کند و منافع خود را بر منافع دیگران مقدم می شناسد. دلیل وقوع چنین رفتاری از سوی مدیر، قدرت و اختیار تصمیم گیری است که از سوی مالک به وی تفویض شده است. از آنجایی که مالکان نمیتوانند بر هر تصمیم مدیر نظارت داشته باشند و مدیر در پیگیری منافع خود آزادی عمل دارد. مدیر در مدت تصدی خود ممکن است استراتژیهایی را انتخاب نماید که بیشترین منافع را برای خود تأمین نماید لذا به سرمایه گذاران توصیه می شود که در هنگام تصمیم گیری به تجربه مدیر عامل و مدت تصدی وی در پست مزبور توجه نمایند.

پیشنهادهایی برای تحقیق های آتی

مدل های این پژوهش برای تمام صنایع عضو نمونه آماری به صورت یک جا برآورد شده اند. از این رو پیشنهاد می شود در مطالعات آتی، هر یک از مدل های این پژوهش برای صنایع مختلف به تفکیک برآورد شود. این پژوهش در جامعه دیگری غیر از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار انجام شود و نتایج آن با یافته های این پژوهش تطبیق داده شود. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر بعد استقلال و تخصص مالی و اندازه کمیته حسابرسی بررسی شده است پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی از دیگر ابعاد کمیته حسابرسی استفاده شود. بررسی تاثیر کمیته حسابرسی بر ارتباط بین کیفیت حسابرسی و واکنش بازار به محتوای اطلاعاتی اعلان سود.

منابع

- ✓ افشار زیدآبادی، فاطمه، علی نژاد ساروکلائی، مهدی، زیدآبادی، مرضیه، (۱۳۹۴)، بررسی تاثیر ویژگیهای حسابرس و مالکیت مدیریتی بر سطح نگهداشت وجه نقد، پیشرفت های حسابداری، دوره ۷، شماره ۲، صص ۱-۳۲.
- ✓ ارباب سلیمانی، عباس، نفری، محمود، (۱۳۷۸)، اصول حسابرسی، تهران، سازمان حسابرسی.
- ✓ حیدرنژاد، فاطمه، حاجی ها، زهره، (۱۳۹۵)، کیفیت حسابرسی و ارزش بازار سطح نگهداشت وجه نقد: شواهد تجربی از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، اولین همایش سالانه مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران.
- ✓ جامعی، رضا، رستمیان، آزاده، (۱۳۹۵)، بررسی ارتباط تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی با ویژگیهای پیش بینی سود هرسهم، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۸، شماره ۹۲، صص ۱-۱۷.
- ✓ رهنمای رودپشتی، فریدون، کیایی، علی، (۱۳۸۷)، بررسی تبیین استراتژی های مدیریت سرمایه در گردش در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش و پژوهش حسابداری، شماره ۱۳، صص ۶-۱۳.
- ✓ رحیمیان، نظام الدین، توکل نیا، اسماعیل، (۱۳۹۰)، تأثیر کمیته حسابرسی بر فعالیتهای حسابرسی داخلی، فصلنامه حسابدار رسمی، دوره ۲، شماره ۱۵، صص ۶۸-۷۸.
- ✓ Amer, M, Aiman A. R., & Shehata E, SH. (2014). Audit Committee Characteristics and Firm Performance: Evidence from Egyptian Listed Companies. Proceedings of 6th Annual American Business Research Conference, ISBN: 978-1-922069-52-8.
- ✓ Barker V, Mueller G, 2002. CEO Characteristics and Firm R&D Spending Management, Science 48 (6), PP. 782-801.
- ✓ Cohen, J., G. Krishnamoorthy, and A. Wright, (2010), "Corporate Governance in the Post-Sarbanes Oxley Era: Auditors' Experiences", Contemporary Accounting Research 27 (3), PP. 751-86.
- ✓ Cullinan C, Roush P, 2011. Has The Likelihood of Appointing a CEO with An Accounting/Finance Background Changed in The Post-Sarbanes Oxley era? Res. Account.
- ✓ Durfee D, (2005). Why More Companies are Tapping Their Finance Chiefs for CEO, CFO 21, 52-60.

- ✓ Gill, A., & Shah, C. (2012). Determinants of corporate cash holdings: Evidence from Canada. *International Journal of Economics and Finance*, 4 (1), 70–79. DOI: 10.5539/ijef.v4n1p70.
- ✓ Hambrick D, Mason P, (1984). Upper echelons: The Organization as a Reflection of Its Managers, *Acad. Manag. Rev.* 9 (2), PP. 193–206.
- ✓ kim, J.B., Lee, J.J., & Park, J. CH .(2015). Audit Quality and The Market Value of Cash Holdings: The Case of Office-Level Auditor Industry Specialization, *A Journal of Practice & Theory*,34(2), 27-57.

